

lat, hogy az egész világ számára szociális evangéliumot írjon.

Negyven esztendő telt el azóta s a szociális kérdés most már az érdeklődésnek nadirjától a zenitjéig emelkedett. S mégis kevés olyat mondtak e vonatkozásban az emberek, aminek alapelveit a Rerum novarum-ban meg nem találjuk.

Senki meggyőződésben nem mutatta be például nála a magántulajdon gondolatának fontosságát. Természetükhöz tartozónak mondja azt s elvetése éppen a munkás ellen volna a legnagyobb bűn. Mert mikor a munkás alkalmazásért jelentkezik és testi-lelki erejét, idejét, egészségét adja a bér ellenértékül, ez a munkabér neki olyan szent jogon szerzett tulajdona, amit tőle senki el nem vitathat. A tulajdon fogalma levegő, amely nélkül nem élhetünk.

Csávossy Elemér jézusársasági atya feltűnést keltő cikket írt a Magyar Kultúra áprilisi számában a szociális kérdéssel a megállapításait azzal üdvözölte a hivatalos marxista sajtóorgánium, hogy zászlót hajt szókimondása előtt, de első fecskének tartja őt. Mintha a jó páter volna oldalunkon az egyetlen szociológus! Nem várhatjuk, hogy arról az oldalról is jól ismerjék a keresztény kulturértékeket, ahol Marx, Bebel és Lassale iránt forr a szerelem. De legfőbb ideje, hogy a nagy szociális pápa emlékélt kiassa számunkra a negyven esztendő jubileum.

Mert tévedne az, „kenettől csepegő” imádságnak tartaná az ünnepelt körlevelet. Bátor, férfias írás az, amelynek szerzője előtt egyedül az igazság és a népek üdvébe lebeg. Hangoztatja, hogy a munkaadó nem nézheti a munkást rab-szolgának. Embertelen dolog a nyereszkeskedés lealázó eszközének nézni őt. A munkások bérének elvonása bosszuért kiált az égbe. Emberhez nem méltó módon tengődnek a munkások és „a néhány igen gazdag a szegények nagy tömegeire szolgál jármot rak.”

Messze vezetne taglalni a szociális orvoslás mikéntjének ismertetését, mert e tekintetben az encyklika részletekig menő aprólékosággal sorolja fel az egyház és állam, a munkás és munkaadó, a társadalom és tudomány kötelességeit. Csak annyit mondunk, hogy evangélium e mű, melyet kimeríteni, eléggé jól megvalósítani talán sohasem lehet.

Alig van fontosabb társadalomtudományi fogalom, amely kimaradna a körlevélből. Sorra kerülnek: az egyenlőség, osztálykülömbőség, takarékoság, szeretet, köz és magánjog, a törvény előtti egyenlőség, lakás, élelem, ruházat, család, válás, női munka, gyermek munka, egészségügyi szabályok, sztrájk, munkaidő szabályozása, munkabér, szervezkedés, szövetkezetek, jóléti intézmények stb. Mindez nemcsak említésre és méltatásra,

gyárunkba vezetnek a nyomozás szálai? — kérdezte izgatottan az igazgató.

Sejtelveimet nem árulhattam el, ezért csak kitérő választ adtam. A névjegyzéket még aznap délelőtt megkaptam de nem lettem tőle okosabb. A nevek között egy sem keltett bennem gyanút. Kénytelen voltam személyesen kimenni a gyárba. Előmutattam a tőlük kapott levelet.

— Megtudhatnám, hol írták ezt a levelet? — kérdeztem.

— A levelezési osztály valamelyik gépén, ahogy a jelzést látom — felelte az igazgató.

— Szeretném azt a gépet látni, meg kell győződnöm, nem csalnak-e meg feltevéseim.

Rövid íráspróba, majd egy kis vizsgálat igazolta, hogy jó nyomon járok. A bűnjelek ezen a gépen készültek!

— Ki használja ezt a gépet? kérdeztem a gépirőnt.

— Csak mi.

— Senki más?

— Senki... Azaz... néha...

— Nos?...

— Néha a műszaki osztálytól átjön Gergely mérnök ur, hogy egy-egy magánlevelet írjon meg... Azt mondja, olyan olvashatatlan a kézírása, hogy fontosabb leveleit kénytelen gépen írni...

— Nem hívhatná át egy percre a mérnök urat? — kértem az igazgatót.

Gergely mérnök néhány pillanat múlva belépett. Elfoglattanul lépett az igazgató elé. Alaposan szemügyre vettem. Iparkodtam a háttérben meghúzódni, így

de bátorozott és biztos elintézésre került. Osztó igazsággal mérjük és adjunk védelmet mindenkinek — mondja a pápa — „mégis az egyesek jogainak védelmében különösen az alsóbb osztályokra kell tekintettel lenni; a gazdagok amúgy is körül vannak véve saját védőbástyáikkal (ma így mondanók: trösztökkel) s így kevésbé szorulnak rá az állami oltalomra.”

„Ha a világ meg akar menekülni a végpusztulástól, térjen vissza a kereszténység tanaihoz!” Tanács, kérdés és parancs ez a nagy pápa ajkán. Választanunk kell Krisztus és Marx között.

Ma ez utóbbit így mondjuk: Róma, vagy Moszkva! A világ pusztulásáról szóló mondat negyven évvel ezelőtt csak jóslat volt még. Ma részben valóság, egyben okulás. Mert Moszkva megalkotta

már valóságban is a krisztusalan teória gyakorlati birodalmát.

Szemléltethetjük és okulással vizsgálhatjuk e sokat ígértett bolsevista földi mennyországot, amelyről a Magyar Szemle januári száma írta: Oroszország olyan paradicsom, amelyet embervérrel öntöznek, hullákkal trágyáznak és rabszolgákkal művelnek.

Moszkva, vagy Róma! Minden más irány felőlódik e kettő között s lehet, hogy országok, népek romjain, tönkrement értékek üszkein épül fel az új világ. De az biztos, hogy annak a tannak kell kikerülni a harcából, amelyet a most ünnepelt csodálatos okmány, a szociális kérdés magna chartája, a Rerum novarum foglal magában.

Mandátum átadás.

Az újból egyhangulag megválasztott képviselőnknek a választókerület impozáns részvétele mellett ma szombaton este kellett volna a mandátumot átadni.

Az államtitkár azonban értesült a külső méreteiben is hatalmasnak ígérkező készülődésről s azon óhaját juttatta kifejezésre, hogy tekintettel a mai nehéz viszonyokra, minden külsőség nélkül adassék át a mandátum.

Az óhaját (bár sajnálattal) parancsnak tekintette a pártvezetőség, elhatározta azonban a megnyilvánuló lelkesedés hatása alatt, hogy 100 tagu küldöttség útján f. hó 6-án déli 12 órakor a belügyminisztérium nagytermében nyújtja át az egyébként gyengélkedő államtitkárnak a mandátumot.

SZINHÁZ.

Lámpalázam van, — mert elkallódtak valamire az autenticus feljegyzéseim a „Lámpaláz”-tól a Csodabár-ig. Rossz memoriamra vagyok utalva, de megkísérlem csokorba szedni azért a mult hét színházi eseményeit.

Legelső sorban azt, hogy a színészek bucsuznak. A director ur kijelentette, hogy nem győzik kívánni, míg a közönséget be tudják édesgetni a színházba, kilencedikén lesz a bucsueladás s Tárjánt kikapcsolja jövő programjából, mert egy helyen nem szeret kétszer leégni, inkább elmennek a forró nyárra való tekintettel a Duna mellé.

Hát igaz, hogy kongó teremben nem nagy lelkesedéssel lehet játszani, mikor a színész háromszor hallja egymás után a szerepét, először a sugótól, másodsor

amikor ő mondja, harmadszor pedig visszhang képeben. — Volt azért a mult hétnek is úgynevezett kasszadarabja: a „Lámpaláz” és a „Csodabár”, — aztán néhány jó darabja: „Sisters”, „Előőrött a hegedűm”, „Az alcserélt ember”, A „Lámpaláz” és a „Csodabár” repízét igazolja a kasszasiker.

A kíváncsiság nagy vonzóerő s ellentétes kritikák még a színházat kevésbé látogató emberben is felébresztik az ambíciót önálló ítéletet alkotni, ezt tehát én is kinek-kinek szabad tetszésére bízom. — A szereplőket dicsérnem nem kell azok előtt, akik látták, őket (nemcsak a két kasszadarabban) játszani, de azok előtt sem, akik nem látták, mert azokat az én gyenge dicséretelem nem tudja becsalogatni az Ipartestület fényes helyiségeibe, bár igen szeretném, ha ezek a vidéki relációban igen jó erők nehéz szívvel s nem könnyű zsebbel távoznának.

Ma a színészet is, mint minden kényerrel adó foglalkozás nehéz kényerkereset, a színészekről is, a közönségtől is áldozatokat kíván a gazdasági krízis okozta pénztelenség.

De ezenkívül nem elég ma jó színésznek lenni, ehhez ma jó gyomor is kell, kell továbbá, hogy a színész akrobata, artista és jongleur is legyen, mert nem tudni, hogy a szerző melyik percre írja elő, hogy a táncos szedje a nyakába a táncosnőjét, vagy a táncosnő ugorjon ki a színpadról a zenekaron keresztül az ötödik sorban ülő két ur közti szabad székre. — Az még csak egy gyenge színháztechnikai fogás, hogy a parasztyerekből megyei hajduvá civilizálódott siheder hallgató magyar nótából átlaragott jazz muzsikára charlestone-t lejt a Riskatehén fejétől teli zsálarral a konyhába siető Panni cseléddel. — Az ember sokszor szédeleg, nem tudja jól vált-e az agya, vagy képzelődik, vagy valami magasabb irodalmi, zeneművészeti szabály, vagy a szindarabírás legújabb esztetikája okozza-e, hogy nem érti a darabot? Pedig az mind úgy van megírva, szegény színésznek úgy kell lejátsszani, letáncolni, a dalnak sokszor előtte is értelmetlen szövegét leénekelni melódia és ritmus nélküli declamációban, mert ez most így divatos, új és szokatlan, noch nie da gewesen!

Mozivászatra tehető trükkök nélkül nem tud ma jubilálni egy darab sem talán, igaz, hogy a következő szezonban már nem él, mert akkorra megszűnnek egy újabb, még trükkösebb, még értelmesebb valami, — megszűnnek egy sphinx: egy Csodabár.

Kedves Director Urr! Most még ma-

gához néhány szót. Legelőször is emlékeztetem arra, hogy beváltottam az ígéretelemet, mikor beharangoztam a bucsueladást. — Recompensatioképen azt kérem, hogy ne dobasson ki a színházból azért, amiket itt írtam, mert én magukat szeretem és sajnálom, hogy ilyen jongleurkodást kell sokszor véghezvinniök s tudom, hogy sokszor maguknak is fáj, hogy színjátszás helyett artista és akrobatamutatványokkal kell vesződniök. — De a vajudasok korszakát éljük s talán megszűnnek egy új kor, melynek magja benne van a mában, amely mag nemestéséhez Önöket is türelemmel, szenvedéssel kell hozzájárulniök. Dr. I.

VAJUDÁS.

Írta: Fekete Alfréd

Tavaszi dörömből lelkem ablakánál, Kigyuló fényét önti, szórja be. Az ég viruló, kékvízű tavából Zuhog, zuhog az Isten csókja le. Az Isten csókja itt ég most a számon, Hajam hurjába belekap a szél És vad ököllel tépi, szétzilálja, Nyomán a vágyak új virága kél.

Oh mondjátok meg, hogy mi lesz belőlem? Tavasz tavasz ér, siklik mint a szán, Mit örülettel ránt a farkasüztől Lovak vadulta messze sík haván. Hát örök-éjű rab leszek, mint a bu, Mely nem suhan ki lelkemből soha? S az élet-fában a nap-csatornákat Mint szu, csak rágom: főd a csönd-moha!

Vagy elmerülök a halk végtelenség: Feledés füledt mocsarába lenn? S hiába küzdök, pisla vágyam ellen Ezer rém támad: csak ködkép legyen! El innen messze! Fojtogat az egyhang, Megöl a zugó, dörgő némaság! Hisz lángoszlopként ott helyem az élen: Korhadt a törzsök s nem hajl friss virág!

De e bus, szürke, rabbilincses átok Befon, leránt, mint uszót a hinár... Oh Sors, te büszke, érhetetlen szándék Szánj meg és innen vigy, ragadj ki már! Tavasz dörömből lelkem ablakánál, De itt jeges tél lesz az, mely legyűr S míg rámköszönt a szerelmek világa, Elnyel a sötét, hangtalan nagy űr!

Hírek és különfélek

Előfizetési felhívás. Julius elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra. Kérjük hátralékos helybeli előfizetőinket, hogy előfizetéseiket a lapkihordónál, vidéki előfizetőinket pedig az eren számunkhoz csatolt csekkap útján kiegyenlíteni sziveskedjenek. Anyagi támogatás hiányában a legnagyobb erőfeszítés dacára sem tudjuk e szerény lapot sem fenntartani, így erősen rá vagyunk szorulva arra, hogy előfizetőink egyrészt előfizetésük pontos beküldésével, másrészt új előfizetők gyűjtésével segítségünkre siessenek. Előfizetési díj negyedévre 2 pengő. A csekkapokon az előfizetési díj a hátralékokkal együtt van kitüntetve.

Péter Pál napjának előestéjén a Kath. kör dalárda és köri elnökség üdvözölte Traut Péter esperes-plébános — kör elnököt, aki meghatva mondott köszönetet az üdvözlésért és vendégül látta a nagyszámban megjelenteket. Sok szép dal elnevelése után későn este volt, amikor a küldöttség eltávozott a plébániáról.

László nap. Szent László kormánytanácsos, palackgyári igazgató, Horváth László városi tanácsnok — h. polgármestert és Horváth László kormánytanácsos plébános névnapja alkalmából június 27-én sokan üdvözölték barátai és tiszteltöi, mint olyanokat, akiknek értékes köztevékenysége, szociális és humanus gondolkodása sokaknak halálját biztosították és a köznek sok hasznos szereztek.

Tőzsdehossz és egyéb kedvező jelenségek a közgazdaság láthatárán.

A budapesti értékpapírtőzsde már hónapok óta életellen volt és a részvények árfolyamai állandóan lefelé morzsolódtak. A külföldi értéktőzsdéken hasonló volt a helyzet, jelölve annak, hogy megszűnt a vállalkozási kedv a tőzsdén, nincs bizalma a tőzsdén jelzett vállalatok prosperitása iránt és hogy a gazdasági világviszályból való gyógyulás folyamata még nem indult meg, bárhol is kívánták és jósolták azt minden oldalról. Azután váratlanul, a szűz szoros értelmében egyik napról a másikra, megváltozott a helyzet. A forgalom fellendült és a nagy vásárlások nyomában évek óta nem látott áremelkedések és árugrások következtek be. A legnagyobb tőzsdei konjunktúra idejére emlékeztet ez a hirtelen ki-robbant tőzsdehossz, amelyben egész 40 százalékgig terjedő áremelkedések is előfordultak. A hirtelen jött nagy változást Hoovernek, az amerikai Egyesült Államok elnökének egy kijejtése idézte elő és ennek a kijelentésnek az volt a tartalma, hogy Amerika hajlandó egy évi moratóriumot adni a győztes európai államok háborús adósságainak fizetésére, ha ezek az államok viszont elengedik erre az időre Németország jóvátételi fizetését. Óriási jelentősége van ennek a elhatározásnak, mert hiszen a gazdasági válságnak egyik legfontosabb oka az volt, hogy Németország pénzügyi és gazdasági helyzetét tönkretették a jóvátételi terhek, a német fogyasztás mindig csökkent, a munkanélküliség mindig szaporodott és ez a kedvezőtlen helyzet mindig jobban érezte hatását a többi államra is. Azonban a többi államnak a romló gazdasági helyzetben nem volt más megoldási lehetősége, minthogy ragaszkodott a német jóvátétel fizetéséhez, hogy legalább annak jövedelmével felnevelje állami költségvetését. Egyedül Amerika olyan gazdag, hogy megtehetette azt, hogy egy évre lemond a háborús adósságokból származó bevételekről és a saját erejéből teremti elő azt az összeget, amely a háborús adósságok törlesztésének a pótlására kell. Amerika megtette ezt a lépést, mert már saját maga is erősen érezni kezdte az európai gazdasági válság káros hatását és ennek megszüntetésére érdemesnek tartotta, hogy áldozatot hozzon. Hoover elnök elhatározása egy csapásra megváltoztatta a feszült pénzügyi helyzetet Európában, minden állam fellélegzett, mert mindenütt tisztában voltak vele, hogy ilyen nagy horderejű lépés a békeszerződés megkötése óta nem történt és hogy most kilátás nyílik a háborús adósságoknak végleges rendezésére, amit tulajdonképpen már tíz év előtt, a békekötésekor kellett volna elintéznünk, de az akkori barcias hangulatban a győztes államok ezt elmulasztották. Látjuk tehát, hogy tulajdonképpen nem egy éves moratóriumról van szó, amely már magában is elég fontos lenne, hanem arról, hogy a háborúból fennmaradt káros pénzügyi megállapodásokat megszüntessék és ez által a közgazdasági élet békéjét biztosítsák. A moratórium július elsejével kezdődik és ezért az innen számítandó egy évet el is nevezték már a gazdasági élet „békeévének.” Hoover elhatározásának a híre június 20-án érkezett el a világ minden részébe és a következő nap már minden tőzsdén tombolt a hossz és rohamosan emelkedtek az árfolyamok. A tőzsde mindig a leggyorsabban reagál az egyes gazdasági eseményekre és a tőzsdések meg sem várták, mit szólnak az európai politikusok Hoover tervéhez, fenntartással fogadják-e, vagy feltétel nélkül, a tőzsdén megérezték, hogy vége a gazdasági depresszió korszakának és talán soha többé nem térnek vissza a mostani alacsony árfolyamok. Sok millióra be-ültek azt a nyereséget, amely a tőzdepapírokban az áremelkedés következtében előállt. Nálunk a legjelentősebb árugrás a Magyar Államkassza Készletében állott be. A Hoover üzenetét megelőző napon 338 pengő volt a készlet árfolyama, a következő napon 371-re ugrott fel, a rákövetkező napon pedig 414-ig folytatta az áremelkedését és most is körülbelül ezen a szinten áll. A többi papírokban nem volt ilyen nagyarányú árugrás, de ugyancsak egy papír sem maradt ki az áremelkedésből és a leg-
több értékben legalább 10 százalékos árnövekedés mutatkozik. A nagyarányú papír-

vásárlások egyik oka az, hogy azok a spekulánsok, akik alacsonyabb árfolyamokra dolgoztak a tőzsdén, a veszteségtől félve, fedező vásárlásokat bonyolítottak le.

A terménytőzsdén nem volt kimondott áremelkedés, de a hangulat itt is jó és minden remény meg van arra, hogy a kiviteli üzlet kedvező lesz, mert a magyar buza minősége jó és ezért messzebb országokban is versenyképes. Ugyanis a teljes beéréskor mérsékelt meleg volt az idő és ezért a gazdák jóminőségű búzára számíthatnak. Ha az idei buza sikertartalma jó lesz, akkor hozzá lehet keverni a tavalyról maradt készletekhez és az azoknak minőségét is fellehet javítani ezen a módon: az azután megfogja könnyíteni a tavalyról maradt készletek eladását is. Az idei termésű cikkek közül a terménytőzsdén már történtek kötések ny rozsbán, amelyet 450 pengőért adtak el hegyeshalmi fuvarparitásban. A szállítás természetesen csak később történik. Új őszi árának 1425—1450 pengő az ára budapesti fuvarparitásban. Új repcét 21 pengőért kínálnak.

A kedvezőbb tünetek között még fel kell említeni azt is, hogy külkereskedelmi mérlegünk újból javult, pedig az előbbi jelentős deficitet mutatott. Áprilisban és májusban különösen az államkivitel terén mutatkozik javulás és a legutóbb nyilvánosságra került adatok szerint 5 hónap alatt összesen 374 millió pengő értékű vágó és igás állatot vittünk ki külföldre. Májusban különösen szembetűnő volt a javulás, mert csaknem ugyanannyit exportáltunk, mint januárban, a kivitt állatokért kapott összeg mégis 4 millió pengővel nagyobb volt. Ez az értékelkedés annak tulajdonítható, hogy szarvasmarha kivitelünk mennyiségben emelkedett.

Humor a poros padok világából.

Gyűjtötte: Vadkerti Béla bírárs. tanító.

Hogyan születik minden ember.

Nagy csend van. Vizsgáznak a gyermekek az élet legszebb, leggyönyörűbb tudományából a hittanból.

Az asztalon rózsák illatoznak. A nap aranyos sugarai fényfoltokat rajzolnak a padokra, gyermekarcokra, képekre, térképekre.

A fiatal lelkes selyem címádjában visszatükröződnek a megilletődött növevények. Éppen Pistát szólítja fel felelésre a tisztelendő ur.

Pista a gólyanéni fia. Mindent szeret a világon csak tanulni és iskolába járni nem.

Hitoktatója mosolyogva néz reá. No Pista, hát, hát mivel, hogyan, miképpen születik minden ember erre a világra?

Pista bámul, nézelődik, sűrű-forog, jobbra-balra tekintget, végre hosszas hallgatás és kérdés ismételtgetése után neki-lendül s kiböki természetes eszének su-gallatát. Minden ember ruha nélkül születik erre a világra. A nagy hahótázás közben Pistát kacagva ülteti le lelki ka-lauza... mire Pista méltatlankodva mondja „Édesanyámtól hallottam.”

Városi közgyűlés. F. hó 3-án

d. u. 3 órakor a Híszkeggyel nyitotta meg a polgármester a közgyűlést. Dr. Fülöp Béla főjegyző a polgármesteri jelentést olvassa fel: dr. Sztranyavszky Sándor egyhangú megválasztása alkalmából üdvözölte a város közönsége nevében. Az államtitkár megleghangú táviratban köszönte meg az üdvözlést. — Megemlékezik házizászlóaljunk 10 éves jubileumáról, — a lovasleventék látogatásáról, az ipartestületi székház nagyszabású felavatásáról. — Bejelenti, hogy az egészséghez építkezésére vonatkozó határozatot megváltoztatta a minisztérium és új pályázat kiírását rendelte el. A pályázat f. hó 24-én le is járt. — Ezen bejelentések után a Tarján patakának a Kassai-sor felé eső oldalának felépítéséhez járult hozzá a közgyűlés a az építkezést 50—50 százalékban Szmolka Mihály mérnök és Bulyovszky Lajos közműves iparos vállalkozónak adta ki. — A Pécskő-uccai csatornának helyi mosott kavicsból való készítését

NE KISÉRLETEZZÉK!

EZÉRT ISMÉTELJÜK:

NE KISÉRLETEZZÉK!

SINGER VARRÓGÉPEK

világhírűek!

Singer varrógép részvénytársaság

Salgótarjáni fiókja: Fő-ucca 23 sz. (Városházával szemben).

A jó varrógép gyártása precíziómunka!

Ezért nem tud minden gyár varrógépet előállítani!

Singer varrógépek azonban évtizedes tapasztalatok alapján, kizárólagosan varrógépeket gyártó üzemben készülnek!

rendelte el a képviselőtestület, felelősséget vállalva a kavics jóságáért, továbbá mert ezáltal a város javára megtakarítás érhető el. — A palackgyár melletti Huta-uccában csatorna létesítését határozta el a közgyűlés. — A róm. kath. templom déli oldalán nyitott új uton támfalat építet a város, de karbantartásáról az ingatlan tulajdonosok tartoznak gondoskodni. — Wilhelm Mórnek földszintes ház építését engedélyezte a Menház-uccában. — A munkanélküliség egyhite-
erdekeiben sürgős lépéseket tett a város polgármestere újabb segély kiutalása iránt. Egy felszólalással kapcsolatban a polgármester és Horváth László h. polgármester informálta a közgyűlést a tavaly október hó óta városunkban lefolyt és ma is folyamatban levő nagy aranyu segélyezésről, mely cca 400 felnőttnek és 2800 gyermeknek juttatott külön-féle segélyezést. A csendes, de nagyszabású segélyezésről inkább csak az érdekeltek tudnak. A képviselőtestület megnyugodva vette tudomásul az eddig és jövőben teendő lépéseket, melyek a vállalatok állandó létezésével, természetesen nem tarthatnak lépést. — Dr. Förster Kálmán pénzügyi tagját egyhangulag jóváhagyta a közgyűlés. — 10 tagú takarékpénztár bizottságát küld ki a képviselőtestület a városi kiadások csökkentésére. — A Rimaszombati (Kath. Kör mögött) utnak támfallal való ellátásáról nem hozott határozatot a közgyűlés, mert Percze István biz. tag kifogásolta azt, hogy a város 100 százalékban a háztulajdonosokkal fedeztesse az építési költséget, melyet 5 évre előlegezne a város. Újabb felmérések és helyszíni bejárások után fog döntést hozni a közgyűlés. — Szilika Ferenc és társainak kérelméhez hozzájárult, mely szerint az acélgyár mögötti, O.F.B. telken levő házakba villanyt vezessenek a Skb. rt. való szerződéses megállapodás szerint. — Gaczföldi kertész bérelengedési iránti kérését elutasította a közgyűlés, ugyancsak Rosenberg Sándor és nejének a házkölsöntörlesztés elhalasztása iránti kérését is. — Vitéz Ádám Endre 3200 P. házbiztosítékából 1000 pengőt feloldott a képv. test. — Néhány honosítási ügygel fejeződött be a közgyűlés, mely a költött lakások feloldásáról a következő közgyűlésen fog határozni.

Eljegyzés. Örömmel értesülünk, hogy Oláh Miklós acélgyári isk. igazgató Nuszka leányát f. évi június 29-én Salgótarjánban eljegyezte Eltes Sándor m. kir. gyalogsági hadnagy. A jegyespárnak és a szülőknek szívóbb gratulálunk.

Prímició. Vasárnap (28-án) d. e. tartotta első szentmiséjét Hinel Pál végzett budapesti teológus. A szentbeszédet Traum Péter esperes-plébános mondotta, aki mélyszégyes gondolatokkal tett beszédében a papi hivatás magasztosságáról, annak terheiről, nagy felelősségéről elmélkedett, majd a szülők, testvérekhez fordult szerető szavakkal. A nagyhatású

szentbeszéd után az ifjú pap elmondta első szentmiséjét, melynél a manuductor tisztelet Traum Péter plébános látta el, míg az asszisztenciában a diakonus Márkus Lajos hittanár, subdiakonus Olay István egri teológus és Gyetvay Géza esztergomi növ. pap vettek részt. A templomot zsúfolásig megtöltötték a hívek ezrei, akiket külön-külön részesített első áldásában az ujmisés. — Hinel Pált az egyh. m. főhatóság Litkére helyezte.

Aranyérnél és az evvel járó beldugulás, repedés, kelés, gyakori vizezés inger, derékfájás, mellszorulás, szivdobogás és szédülési rohamoknál a természetes „**Ferenc József**” keserűvíz használata kellemes megkönnyebbülést eredményez.

A munkásság erőteljes megmozdulása az O. T. I. sérelmes rendelkezései ellen. A Társulások központossága óta állandóan folytatta a munkásság azt a harcot, melynek célja, hogy néhány antiszociális paragrafus megváltoztatását kieszakozolja. Különösen sérelmesnek tartják azt, hogy csak 40 kidolgozott év után részesül az alacsony nyugdíj teljes járulékában a munkás; azonban ebben is csak akkor, ha 65-ik életévét betöltötte. — Ennek a nem humánus rendelkezésnek a módosítását a következőképpen szorgalmazzák évek óta. — 1) Rókkantsági nyugdírt kapjon az a biztosított a) aki 60. életévét betöltötte; b) aki 30 szolgálati évvel bír és 55-ik életévét betöltötte; c) aki mint földalatti munkás 25 szolgálati évvel bír és 50-ik életévét betöltötte. 2) A várakozási idő, a jelenlegi 10 évről 5 évre szálittassék le. 3) A nyugberek olyan mértékben emeltesse fel, hogy abból a munkásság — hosszú és nehéz évek után — törhető életmódot biztosíthasson magának. — Ezeket kívül van sok sérelmes rendelkezés, amelyeket fentiekkel memorandumba foglalva még 1927-ben a Ker. Szoc. szakszervezet helvi csoportja nyújtott át a megholdogult Dr. Vass népi. miniszternek és kerületünk képviselőjének Dr. Sztranyavszky Sándor államtitkárnak. — Azóta tavaly májusban az O. T. I. országos közgyűlése előtt a Ker. Szoc. helyi csoport az Orsz. központ után ismét memorandumban szorgalmazta a sérelmek orvoslását, melyekre Dr. Ernő népi. miniszter válaszolt s biztató kijelentéseket tett. — Ugy tudjuk más munkáscsoportok is ostromolják a népi. minisztert. Képviselőnk muh heli látogatása alkalmából ugy a Ker. szocialisták külön is, mint az acélgyári ősszmunkásság az O. T. I. sérelmes rendeletei ellen kért támogatást az államtitkártól, aki megígérte, hogy a memorandumba foglalt sérelmek orvoslását minden erejével szorgalmazni fogja.

Eladók 1 és 6 hetes Khaki Campbell fajkacsa 1:10 és 2:50 P-ás drb-ként árért. Nagyalomás: Fő-u. 141. az. Bada-csony-szálloda mellett.

Akiknek a szív működése rendellen, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű székelést, ha naponta reggel éhgyomorra megisznak egy kis pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet. Szívszakorvosok megállapították, hogy a **Ferenc József** víz szívelzsírosodásnál és billentyűhibáknál is enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. A **Ferenc József** keserűvizet gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Hirdetés. Okl. tanító jutányosan biztos sikerrel, felelősséggel készít elő polgáristákat, középiskolásokat javító vizsgára. Ugyanott hegelü és német nyelv tanítása. Cím a kiadóban.

Pályázati hirdetmény.

A Salgótarjáni Ipartestület pályázatot hirdet italtermelő-üzletvezetői állásra. Pályázati határidő 1931. július hó 13. napjának este 6 órája. Feltételek meg tudhatók az ipartestületben az esti hivatalos órák alatt, vagy ifj. Timaróczy Sándor ipartestületi elnökénél. Az állás 1931. augusztus hó 15-én elfoglalandó.

Ipartestületi elnökség.

A magyar mezőgazdaság színvonala.

Mezőgazdaságunk állapotáról legutóbb jelentést készített az Országos Mezőgazdasági Kamara és a jelentés termelési viszonyainak jellemzésénél megelégedéssel állapítja meg, hogy mezőgazdasági termelésünk a rendkívül súlyos viszonyok között is öröndetes fejlődést mutat. Rése volt ebben a földművelésügyi kormányzat több irányban helyesen és természetesen alkalmazott gondoskodásának, lényegében mégis a magyar gazdák csüggedetlen, szívós kitartása tartotta fenn ilyen viszonyok között az ország termelését. Az addig csak alárendeltes jelentőségű termelési ágak produktumai egyre nagyobbodó mennyiségben kerülnek ki vitelre, anélkül, hogy hiányukat a belső fogyasztás a legkisebb mértékben megérné. A termelés helyes irányu fejlesztése egyúttal azonban gazdanépünk egészséges termelési ösztönére is vall, amelynek következtében a gazdák sietnek felkarolni a mai viszonyok között jövedelmezőbbnek mutató termelési ágakat. Természetes, hogy a gazdák pénztelensége következtében a belterjes gazdálkodás nem érhetett el minden téren olyan nívót, mintha a gazdasági válság nem zavarná mezőgazdasági termelésünk fejlődését. Így például a műtrágyafogyasztás terén a többi államokkal szemben még megelégedően hátra vagyunk, pedig a műtrágya használata igen fontos a belterjes gazdálkodás szempontjából. Magyarországon 1930-ban alig 6000 vagon műtrágyát használtak föl a gazdák, holott az elmúlt években ennek több, mint a kétszerese fogyott el a gazdaságokban. Különösen 100 holdon aluli gazdák használtak fel nagyon csekély mennyiségű műtrágyát.

Ezért nagyon fontos a földművelésügyi kormányzat arra irányuló terve, hogy a műtrágya használatát kifizetődővé tegye még a mai buzaárak mellett is. E célból azt tervezik, hogy kedvezményes áron és kamatmentes kölcsön mellett fogják az egyes gazdákhöz eljuttatni a műtrágyát. Hír szerint mintegy 10 000 vagon műtrágyát akarnak szétosztani az ősszel ilyen kedvezményes akció során. Ez a terv kapcsolatban van a jobb minőségű búzák termesztésének a bevezetésével is. Mint tudjuk, a legmegfelelőbb vetőmagvakat csere után fogják kapni a gazdák és már ebben az évben körülbelül 1000 vagon külön vetőmagvat fognak szétosztani. A jobb minőségű búzáknak természetesen jobb az ára, még a mai viszonyok között is, amint a tiszavideki búzák áránál látjuk. Az ilyen jobb áron eladható búzák termesztésénél természetesen jobban kifizetődik a műtrágya használata is.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara említett jelentésében felsorolja azokat az irányelveket és feladatokat, amelyeket a mezőgazdasági legfontosabb követelményeinek tekint. A kamara szükségességnek tartja, hogy az ország közgazdasági politikájában és a kormányzatban mindent megelőző programmá kell tenni a mezőgazdasági válság megoldását és ehhez képest minden eszközt és intézkedést első sorban a mezőgazdasági érdekek szolgálatába kell állítani. Szükséges, hogy az

állambiztosításban keresztül viendő lakosság mellett is biztosítsa a kormányzat a mezőgazdasági védelméhez és fejlesztéséhez fokozott mértékben szükséges kiadásokat. Mivel a válság egyik oka a mezőgazdasági termékek rossz értékesítésében gyökerezik, legelső sorban ennek a megoldására kell irányítani a kormányzati teendőket, mégpedig úgy a kiviteli, mint a belső forgalomban. A külföldre irányuló termékek minőségét, márkázását törvényesen szabályozni kell és meg kell találni a módot arra, hogy a buza és a rozs belföldi ára a termelési költségekkel arányba kerüljön. Rendezni kell a mezőgazdasági termékek belföldi értékesítését nehezítő terheket, így a forgalmi adókat, a borfogasztási adót, a városi kövezetvámot és a piaci illetékeket. Törvényes intézkedésekkel, nevezetesen az uzsora törvény megalkotásával kell meggátolni a hitelválság nyomán különböző formában elterjedt uzsorát, meg kell honosítani az ingójelzálog intézményt (hogy a gazda szerszámaira és gépjaira és más felszerelési tárgyakra is kaphasson kölcsönt), továbbá meg kell erősíteni a mezőgazdasági szövetkezeteket és más alternatív hitelszerveket. Szükség van az ipari védővámok revíziójára, a kartelek szervezkedésének a támogatására, amelyek a gazdák termelési és egyéb szükségleteinek előnyösebb beszerzésére alakultak. Intézményesen kell megvédeni a gazdaosztályt az adózás terén még mindig tapasztalható aránytalanság ellen. Szükség van végül a tervbe vett új közúti törvény mielőbbi elkészítésére, illetőleg ennek más igazságosabb, arányosabb adóval való helyettesítésére. A kamarának ez a nagyszabású programja felöleli a mezőgazdasági munkáskérdés megoldását és kívánatosnak tartja, hogy elősegítsék a vásárlóképes kisgazdák birtokvételét és a tagosítások könnyebb keresztülvitelét.

Szentkúti zárandoklat. A szentkúti zárandoklatok folyamán f. hó 5-én az ország összes vasutasai tartanak zárandoklatot. A minden oldalról való bejelentések azt mutatják, hogy a vasúti vasutasság ezrei keresik fel vasárnap a kegyhelyet. Városunk vasutassága vasárnap a reggeli fél batos és nyolc órai vonattal indul el. A mátraverebélyi szentkúti kolostor megállóhelyétől Mavart áll rendelkezésre, amely 1 P. 30 f. viteldíjjal oda-vissza szállítja a zárandokokat.

Öngyilkos diákok. A legrégibb feljegyzések között sem találunk annyi öngyilkossági esetet, mint a világháborút követő években. Az emberi társadalmak berendezését tanulmányozó tudósok véleménye nagyon megoszlik arra vonatkozóan, hogy tulajdonképpen mi az oka ennek a járványoszerű tünetnek? Vannak, akik azt állítják, hogy a háborúban és az utána következett forradalmakban elértéktelenedett az emberi élet és ennek egyenes következménye az életnek saját kézzel való kioltása, mások pedig az általános gazdasági helyzet mostohaságában keresik a magyarázatot. Lehet, sőt valószínű, hogy mind a két tábornak igaza van, de nem külön-külön, hanem még ehhez a két alaphoz járulnak olyan okok is, amelyek valamelyes gyenge alapot nyújtanak az igazság keresésében. Erkölcsei szempontból ugyanis nem lehet menetséget találni az ilyen erőszakos halálra. Különösen szomorú fényt vet korunkra a legutóbbi időben elszaporodott diák-öngyilkossági láz, mely valósággal divattá vált az iskolai év végén a bizonyítvány kiosztása idején. A régi világban elképzelhetetlen volt az öngyilkos kisdiaák. Legfeljebb arra volt példa, hogy az elkecsesedett rossz diák nagy bujában beverte a tanár ablakát, de már ez is országos felűnést keltő hír volt, és a magáról megfélemlített gyermeket kizárták az ország valamennyi iskolájából. De a halálra nem gondolt soha senki. A mai zilált anyagi és erkölcsi világnak kellett eljőnnie, hogy ilyen olcsó és hitvány legyen már a gyermek élete is. Még gondolatban is tartózkodunk attól, hogy kell mondanunk, hogy a fegyelem meglazulásának és az éretlen korban az öntudat helytelen kifejlődésének tulajdonítjuk ezeket a viasz eseteket. Békében a diák szemében olyan tekintély volt a tanár, és a szülő, hogy a szavuk és parancsuk áthágására legalább is súlyosabb kérdésekben gondolni sem mertek. A huszadik század általános nevelési rendszerében van a hiba, mely szép szóval, keztyűs kézzel

bánik a rakoncátlan és csínyeket kedvelő diákkal, ahelyett, hogy állandóan erős kézzel fogná. Az anyagi bajokkal küzdő tanár figyelmét a kenyérkereset vonja el a diákjától, mely talán első pillanatban merész állításnak látszik, de teljesen helytálló. Az apró felülelességek észre sem vett sorozatából lassanként évek alatt rendszer fejlődik ki, melyet csak azok vesznek észre, akik már távol állnak az iskolától és csak gyermekeik viselkedéséből, szavaiból és cselekedeteiből következtetnek arra a nagy nevelésbeni változásra, amely az utóbbi időben hatalmasodott el és hivatalos jóváhagyásban is részesült. Azt hisszük, nagyon közel járunk az igazsághoz, amikor ebben a változott nevelési rendszerben keressük a baj okát. A világháború utáni kor szelleme tükröződik az öngyilkos és betörő bandákat alakító diákok cselekedeteiben, akik az észrevétlenül beléjük sűrűsödött felülelesség következtében semmit sem vesznek komolyan, bátor fejjel belevágnak mindenbe és ha megakadnak, ha komoly veszedelem és szomorú következmény vár rájuk, egyszerűen eldobják maguktól az életet.

Hirdetmény. Salgótarjában 1931. július hó 20-án, hétfőn és 21-én, kedden országos vásár fog tartatni. Július 20-án, hétfőn állatvásár és 21-én, kedden kirakóvásár. Kocsiba fogott lovakhoz, ha nem is eladó, járátlevél magával hozandó.

A csendőrség 1931. első negyedévi közbiztonsági tevékenységének statisztikája. 1931. január, február és március hónapokban a csendőrség működési területén összesen 21.393 (21.478) büntetett és vétség, továbbá, 33.960 (34.270) kihágási esetben folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások a büntettek és vétségeknek 21.280, a kihágásoknál 33.932 esetben vezettek eredményre. 185 büntetett és vétség, továbbá 28 kihágási esetben a nyomozás még folyamatban van. A nyomozásokkal kapcsolatban a csendőrség összesen 2.152 (2.521) egyént vett őrizetbe és 68.200 (68.399) egyént jelentett fel különböző törvénysértések miatt. Az elkövetett büntettek és vétségek közül 6.018 (5.700) lopás, 3.449 (3.745) rágalmazás és becsületstírtés, 3.298 (3.589) testi sértés, 2.070 (1.862) csalás, 987 (956) orgazdaság és bűnpártolás, 1.282 (955) sikkasztás, zártörés és hűtlenkezelés, 795 (939) vagyonrongálás, 685 (641) gyújtogatás és tüzeset, 423 (542) magánlaksértés, 340 (405) ember élete elleni bűncselekmény, 255

(259) rablás és zsarolás, 295 (202) okirat-hamisítás, 85 (16) pénzhamisítás. A még fennmaradó szám az egyéb büntettek és vétségek között oszlik meg. A zárójelben levő számok a múlt év első negyedének statisztikáját mutatják.

Eladó ház Kisterenyén, mely áll 3 szoba, 2 konyha és mellékhelyiségből, mely üzletnek is alkalmas olcsón eladó. Tulajdonos: Hegedűs Gyula Kisterenye, Kolozsvári-utca 11 szám.

Villany szerelést

olcsón vállal, szerel és javít.
Ifj. **TIMARÓCZY SÁNDOR**
villanyszerelő és műszerész.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a Salgótarjáni Takarékpénztár Részvényeseit, hogy a folyó hó 1-én megtartott rendkívüli közgyűlés az alaptörvény felülvizsgálata el.

Az új részvényekre az elővételi jog a régi részvények felülbélyegzése alapján történik azok készpénz befizetés ellenében az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt 1931. év július hó 2-tól július hó 31 déli 12 óráig vehetők át.

az Igazgatóság.

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban.

Salgótarján megyei város polgármesteri hivatalától.

7224/1931.

Dr. Förster Kálmán
alaptörvény évi kamatainak pályázata.

Hirdetmény.

A nevemet viselő 4000 pengős szegénysegélyző alaptörvény évi kamata, egy esettel több, segélyezésre érdemes szegénysorsú salgótarjáni lakos között osztandó szét.

A segély iránt bélyegtelen kérvénnyel pályázhatnak f. évi augusztus 4-ig salgótarjáni lakosok, korra, nemre és válásra való tekintet nélkül.

Salgótarján, 1931. június 27.

Dr. Förster Kálmán s. k.
polgármester.

Megérkeztek az újabb divatujdonságok

Donászy Viktor MAGYAR DIVATÁRUHÁZÁBA! Legújabb divat!

Bemberg selymek a legdivatosabb mintákból, dus választékban.

Nagy választék fürdőruhákban és sapkáknban.

Aki nálam veszi a híres G. F. B. harisnyáit, minden pár harisnyához ingyen kap egy kis bőröndöt!

Minden pár G. F. B. harisnyáért jótállok!
Utazóbőröndökből nagy választékot tartok!

Teljes tisztelettel:

DONÁSZY VIKTOR

„Magyar Divatáruháza” Salgótarján.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

4 Sz. 5 V.

8 Sz. 9 Cs.

11 Sz. 12 V.

Pokol hősei.
Hangos dráma 7 felv.

HAROLD LOYD első
hangos vígjátéka.
Harold bajban.

Jón! Jón!
Királynő férje.

Hogy kell a nőkhöz bánni
6 felv.

Kleg. **Bababó.**

Kedves: Szerdán, csütörtökön és szombaton este 7 és 9, vasár- és ünnepnap d. u. 5, 7 és 9 órakor.